

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Behandelvoorstel motie 1716 – Kader Richtlijn Water (KRW): versneld verbeteren van de chemische waterkwaliteit in industriële en stedelijke gebieden

Geachte Statenleden,

In uw vergadering van 9 juli 2025 heeft u in het kader van de Voorjaarsnota 2025 en de Kadernota 2026-2029 motie 1716 “Kader Richtlijn Water (KRW): versneld verbeteren van de chemische waterkwaliteit in industriële en stedelijke gebieden” aangenomen. Daarin verzoekt u het college:

1. In de begroting 2026 gerichte financiële ruimte te creëren voor maatregelen die aantoonbaar bijdragen aan de verbetering van de chemische waterkwaliteit in industriële en stedelijke gebieden;
2. Hierbij samen te werken met gemeenten, waterschappen, terreinbeheerders en omgevingsdiensten, en te sturen op effectiviteit en spreiding van risicogebieden;
3. Uw Staten in het derde kwartaal van 2025 te informeren over de inzet, prioritering en verwachte bijdrage aan de KRW-doelen.

Met deze brief informeren wij u over de voorgestelde opvolging van de motie.

Afdoeningsvoorstel**1. Gerichte financiële ruimte in de Begroting 2026**

In de Begroting 2026 is gerichte financiële ruimte beschikbaar voor maatregelen die (direct en indirect) bijdragen aan de verbetering van de chemische waterkwaliteit in industriële en stedelijke gebieden. Deze middelen zijn niet samengebracht in één afzonderlijke begrotingspost, maar in een samenhangend pakket aan inzet binnen beleidsdoel 5-3 op waterkwaliteit, ruimtelijke ordening en verduurzaming van de industrie.

Met de KRW-monitor wordt zowel de chemische als de ecologische waterkwaliteit van de belangrijkste grond- en oppervlaktewateren gevolgd. Hiermee is de aandacht voor chemische waterkwaliteit inhoudelijk én financieel verankerd en is er een systematiek om de resultaten van maatregelen zichtbaar te maken en selectieve maatregelen te selecteren.

Daarnaast is er een gerichte inzet op verduurzaming van de (zware) industrie, onder meer in het Haven Industrieel Complex (HIC), waar wordt gestuurd op schonere, circulaire en klimaat neutrale productieprocessen. Dergelijke maatregelen leveren in de praktijk ook een bijdrage aan het terugdringen van emissies naar water in en rond industriële gebieden.

Ten slotte wordt in de ruimtelijke strategie voor stedelijke gebieden expliciet rekening gehouden met het water- en bodemsysteem en een gezonde, natuur inclusieve leefomgeving. Daarmee is de zorg voor waterkwaliteit een integraal onderdeel van de keuzes in stedelijke en industrieel-stedelijke omgeving.

In samenhang gezien betekent dit dat er duidelijke budgetten en instrumenten aanwezig zijn om maatregelen te treffen die aantoonbaar bijdragen aan de verbetering van de chemische waterkwaliteit in met name industriële en stedelijke gebieden, zij het dat deze niet onder één smalle begrotingspost “chemische waterkwaliteit in industriële en stedelijke gebieden” zijn geoormerkt. In totaal betreft het een reservering van €1.000.000,- per jaar voor de periode 2026 – 2028 op het onderdeel chemische waterkwaliteit in industriële en stedelijke gebieden. Tegelijkertijd constateren wij dat, met name in stedelijke gebieden, de resterende KRW-opgave complex is en dat verdere versnelling mogelijk aanvullende inzet vraagt. De middelen in de Begroting 2026 bieden een basis om voortgang te boeken, maar sluiten niet uit dat voor het volledig en tijdig behalen van de KRW-doelen nadere financiële keuzes nodig zijn.

2. Samenwerking, effectiviteit en spreiding over risicogebieden

De uitvoering van de KRW-opgave is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van provincie, waterschappen, gemeenten, terreinbeheerders, omgevingsdiensten en andere partners. De in onderdeel 1 beschreven gerichte financiële inzet krijgt vorm via gebiedsgerichte samenwerking in onder meer de Duin- en Bollenstreek, het Westland-Oostland, Boskoop, de Zuid-Hollandse Eilanden en het Haven Industrieel Complex (HIC). In deze gebieden werken wij samen aan het terugdringen van emissies naar water, waaronder stedelijke en industriële chemie, en koppelen wij investeringen in verduurzaming van de (zware) industrie aan verbeteringen van de waterkwaliteit.

Voor de chemische waterkwaliteit hanteren wij een risico gestuurde aanpak. Een belangrijk instrument is het convenant “Samen grip op indirecte lozingen”, waarin met 18 partners de actualisatie van vergunningen voor indirecte lozingen wordt opgepakt. De nadruk ligt op de grootste risico's in stedelijke en industriële omgevingen, zodat de ingezette middelen doelgericht bijdragen aan het verminderen van lozingen van gevaarlijke stoffen. Om de betrokkenheid van gemeenten verder te verstevigen organiseert de provincie begin 2026 bestuurlijk lunchbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten richten zich op de waterkwaliteit in het algemeen en als onderdeel hiervan de chemische waterkwaliteit in stedelijke en industriële gebieden.

Ter versterking van de sturing op effectiviteit en spreiding van de inzet ontwikkelen wij binnen beleidsdoel 5.3.2 een indicatoren set voor waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid, als onderdeel van de Beleidsmonitor Zuid-Holland en de Monitor Leefomgeving. Deze sluit aan op de KRW-monitor en geeft inzicht in de voortgang van maatregelen, de ontwikkeling van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit en de inzet in prioritaire en risicogebieden, waaronder industriële clusters en kwetsbare stedelijke gebieden.

Door deze combinatie van gerichte financiering, gebiedsgerichte samenwerking, risico gestuurde aanpak en indicatoren set kunnen wij beter sturen op de effectiviteit van maatregelen én op een evenwichtige spreiding van de inzet over de belangrijkste risicogebieden in Zuid-Holland.

3. Informatievoorziening over inzet, prioritering en bijdrage aan KRW-doelen

Op basis van de KRW-tussenbalans Zuid-Holland 2025 en de onderliggende analyses van grond- en oppervlaktewater is een integraal beeld opgesteld van de voortgang, de resterende opgave en de inzet richting 2027. Daaruit blijkt dat de waterkwaliteit op diverse fronten verbeterd en dat meer dan 80% van de KRW-deeldoelen naar verwachting wordt gehaald. Tegelijkertijd voldoet door het 'one-out-all-out'-principe nog geen enkel oppervlaktewaterlichaam volledig aan alle normen en zijn drie van de vijf grondwaterlichamen als geheel 'ontoereikend' beoordeeld.

Voor oppervlaktewater ligt de resterende opgave vooral bij het terugdringen van nutriënten en chemische stoffen (landbouw gerelateerde chemie, stedelijke en industriële emissies) en bij het verbeteren van ecologische condities. In gebieden zoals de Duin- en Bollenstreek, het Westland-Oostland, Boskoop en de Zuid-Hollandse Eilanden wordt via gebiedsgerichte trajecten gewerkt aan emissiebeperking, onder meer via regiocertificering, wasplaatsen, monitoring van rwzi-effluenten en afstemming met waterschappen. Voor chemische waterkwaliteit is gestart met een risico gestuurde herziening van 201 vergunningen voor indirecte lozingen binnen het convenant "Samen grip op indirecte lozingen". Ecologische doelen worden ondersteund door herstel van hydrologische condities (onder andere in Natura 2000-gebieden), ecologisch slootbeheer, het tegengaan van exoten zoals de Amerikaanse rivierkreeft en investeringen in natuurvriendelijke oevers en biodiversiteit.

Voor grondwater richt de aanpak zich op verbetering van de chemische kwaliteit, versterking van grondwaterafhankelijke natuur en bescherming van drinkwaterwinningen, naast het voorkomen van achteruitgang. In onder meer het duingebied Duin Rijn-West, stedelijk gebied (zoals Den Haag) en de bollenteeltregio worden brononderzoek, regiocertificering en fosfaatreductie ingezet. In gebieden als Voornes Duin, Solleveld & Kapittelduinen en de Nieuwkoopse Plassen & De Haack worden voor zover nodig aanvullende herstelmaatregelen voorbereid en meetnetten uitgebreid. Voor drinkwaterwinningen, zoals bij Langerak waar een stijgende trend van stoffen als Bentazon wordt gezien, worden zuiveringsmaatregelen gecombineerd met bronaanpak en afspraken op (inter)nationaal niveau.

De lopende en geplande maatregelen zijn ingebed in het Regionaal Waterprogramma (RWP) en het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZHPLG). Aanvullend zijn beleidsopties uitgewerkt om versnelling richting 2027 te realiseren, waaronder het verder actualiseren van lozingsvergunningen op KRW-normen, verdiepend brononderzoek naar verontreiniging, gerichte gebiedsgerichte acties en aansluiting bij landelijke programma's zoals het interbestuurlijke impulsprogramma KRW en het Actieprogramma Nitraatrichtlijn. De minister van IenW heeft deze koers onderschreven met vijftien landelijke actielijnen voor het terugdringen van chemische verontreiniging in water, die nauw aansluiten bij de Zuid-Hollandse inzet.

Conclusie en voorstel

Samenvattend constateren wij dat:

- in de Begroting 2026 gerichte financiële en beleidsmatige ruimte aanwezig is voor maatregelen die aantoonbaar bijdragen aan de verbetering van de chemische waterkwaliteit in met name industriële en stedelijke gebieden;
- deze inzet een belangrijke basis vormt, waarbij aanvullende financiële afwegingen onder andere in het kader van de Voorjaarsnota onderdeel blijven van het gesprek over de resterende KRW-opgave.

- wij samen met gemeenten, waterschappen, terreinbeheerders, omgevingsdiensten en andere partners werken aan een risico gestuurde aanpak, met expliciete aandacht voor chemische waterkwaliteit en voor een evenwichtige spreiding van de inzet over de belangrijkste risicogebieden;
- uw Staten in het derde kwartaal van 2025 zijn geïnformeerd over de inzet, prioritering en verwachte bijdrage aan de KRW-doelen, inclusief de aanvullende beleidsopties en versnellingsrichtingen richting 2027.

Wij stellen u voor motie 1716 “KRW: versneld verbeteren van de chemische waterkwaliteit in industriële en stedelijke gebieden” als afgedaan te beschouwen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

-